

תקציר

קוסמופוליטיות של מיעוט ב'סמטאות' מאת אלישבע ביחובסקי

אליסון שכטר

הטענה המרכזית במאמר זה היא שהרומן של אלישבע ביחובסקי על מוסקווה אחרי מהפכת אוקטובר מאמץ קוסמופוליטיות יהודית מתוך שאיפה לכינון תרבות עברית מינורית לא-לאומית. עלילת הרומן מתמקדת בשני גיבורים – ליודמילה ויבין, משוררת רוסייה צעירה ומבטיחה, ודניאל רויטר, סופר עברי המנסה להתקבל לחוגי הספרות הרוסית. באמצעות תיאור מערכות יחסים ארוטיות בלתי ממומשות בין יהודים ללא-יהודים הרומן מדגים את הקונפליקט בין תרבות מינורית של מיעוט לאומי לבין התרבות הלאומית המקסימליסטית, ומאיר את יחסי הגומלין בין שתי המערכות הלשוניות, התרבותיות והלאומיות: הפרדיגמה הסובייטית של מיעוט לאומי מזה והפרדיגמה הציונית מזה. אף אחת מהן אינה מוצגת ברומן כאידיאלית. מנגד הרומן מנסה למקם את העברית בצומת של האידיאולוגיות הסובייטית והציונית תוך הצגת החזון של הפיכת העברית לשפת המיעוט הלאומי היהודי על הרקע המגעים בין היהודים לבין הלא-יהודים.

פרופ' אליסון שכטר, Jewish Studies and English, Associate Professor
Vanderbilt University, Nashville TN 37235, U.S.A.
allison.schachter@vanderbilt.edu